

การประเมินหลักสูตรตามความต้องการของผู้เรียน: ศึกษาเฉพาะกรณี
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
The Curriculum Evaluation According to the Needs of
Students : A Case Study of the Master of Public
Administration Program, Ramkhamhaeng University

วิโรจน์ ก่อสกุล¹ ชลิดา ศรมณี² เฉลิมพล ศรีหงษ์³ ลิทิพันธ์ พุทธหนู⁴

Viroj Korsakul, Chalida Sornmanee, Chalernpol Srihong, Sittipan Buddhahun

Corresponding Author E-mail: viroj_kor@hotmail.com

Received: 19/02/63 Revised: 05/05/63 Accepted: 05/05/63

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินว่าผู้เรียนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง ต้องการได้ความรู้ ทักษะและการเสริมสร้างคุณสมบัติด้านใด ประเมินความสอดคล้องของหลักสูตรกับมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละด้าน และแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ใช้วิธีการวิจัยสามวิธีคือการวิจัยสนาม โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง การวิจัยสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และการวิจัยเอกสาร ผลการวิจัย พบว่า 1) ผู้เรียนต้องการได้ความรู้ ทักษะและการเสริมสร้างคุณสมบัติด้านต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับวิชาต่างๆ ที่มีอยู่แล้วในหลักสูตรปัจจุบัน 2) หลักสูตรมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ทุกด้านในระดับดีมาก 3) ผู้เรียนเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหลักสูตรฯ ในวิชาการค้นคว้าอิสระ การแบ่งกลุ่มผู้เรียนในการศึกษาเป็นกลุ่ม และการนำเสนอความรู้สู่

¹ อาจารย์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

² รองศาสตราจารย์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ รองศาสตราจารย์ นักวิชาการอิสระ

⁴ รองศาสตราจารย์ นักวิชาการอิสระ

สาระณะ ส่วนการประเมินความสอดคล้องของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหงกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา จำแนกรายด้านในภาพรวม มีระดับการประเมินอยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 4.59$)

คำสำคัญ: การประเมินหลักสูตร; ผู้เรียน; มาตรฐานการเรียนรู้

Abstract

The purposes of this research are to assess knowledge, skills, and improvement of various qualifications that the MPA students at Ramkhamhaeng University require. It also evaluates the consistency between the curriculum and learning standards. Including guideline for the curriculum development to meet the need of students. Three research methods, i.e., field research by using a semi-structured interview form, survey research by using the questionnaire as tools in collecting data and documentary research were used in conducting the research. The findings are as follows 1) The students want to gain knowledge, skills, and qualifications improvement which are in line with the subjects already in the current curriculum. 2) The curriculum is highly consistent with learning standards in all areas. 3) The students make suggestion for the curriculum development in independent study, the division of students in the study into groups, and presenting knowledge to the public. As for the consistency assessment of the Master of Public Administration curriculum with graduate qualifications standards, classified by overview, it was found at a very good level ($\mu = 4.59$).

Keywords: curriculum assessment; student; learning standard

บทนำ

ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขารัฐประศาสนศาสตร์ พ.ศ. 2558 ได้กำหนดเนื้อหาสาระสำคัญของหมวดวิชาชีพ เฉพาะ พิจารณาจากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับมาตรฐานระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพทางรัฐประศาสนศาสตร์ การระดมความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิทางรัฐประศาสนศาสตร์ การระดมความเห็นจากผู้บริหารหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ทั่วประเทศ ตลอดจนระดมความคิดเห็นจากผู้ใช้บัณฑิตทางรัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งได้สะท้อนองค์ความรู้ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ ได้ทั้งสิ้น 5 องค์ความรู้ได้แก่ 1) กลุ่มองค์ความรู้ด้านองค์การและการจัดการ 2) กลุ่มองค์ความรู้ด้านนโยบายสาธารณะ 3) กลุ่มองค์ความรู้ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ 4) กลุ่มองค์ความรู้ด้านทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์ 5) กลุ่มองค์ความรู้ด้านการคลังและงบประมาณ

ในการนี้ แต่ละกลุ่มความรู้สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับมาตรฐานการเรียนรู้ได้ ดังนี้

ก. กลุ่มองค์ความรู้ด้านองค์การและการจัดการ มีความสัมพันธ์กับมาตรฐานผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านคุณธรรมจริยธรรม กลุ่มวิชาดังกล่าวมุ่งส่งเสริมการบริหารจัดการให้มีความโปร่งใส เป็นธรรม ทำให้ลดความเสี่ยงภายในองค์การ ปฏิบัติคุณธรรมจริยธรรมในการบริหารซึ่งเป็นการสร้างค่านิยม ด้านคุณธรรมและจริยธรรมแก่ผู้เรียน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารภายในองค์กรต่อไป

ด้านความรู้ กลุ่มวิชาดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการการจัดการ การบริหารและการพัฒนาตลอดจนเข้าใจถึงพฤติกรรมที่สมาชิกขององค์กรส่งผลให้ผู้เรียนสามารถนำหลักการดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการขององค์กรทั้งในส่วนของการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์กร ตลอดจนการสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการบริหารองค์กรได้

ด้านทักษะทางปัญญา กลุ่มวิชาดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการการจัดองค์การ การบริหารและการพัฒนา ตลอดจนเข้าใจถึงพฤติกรรมที่สมาชิกขององค์การ แสดงออก ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถนำหลักการดังกล่าวมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ สถานการณ์ที่มีความซับซ้อนในองค์การ ตลอดจนสามารถที่จะนำความรู้ดังกล่าวมาวิจัย เพื่อสร้างนวัตกรรมทางการบริหารได้

ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ กลุ่มวิชาดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของบุคคลภายในองค์การ การทำความเข้าใจพฤติกรรม การแสดงออกของบุคคล ทำให้ผู้เรียนสามารถที่จะพัฒนาความสัมพันธ์ของตนเองกับเพื่อนร่วมงาน ปรับตัวเข้ากับสังคมและพัฒนาความเป็นผู้นำได้

ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ กลุ่มวิชาดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนสามารถเลือกสารสนเทศในการสื่อสารในองค์การกับกลุ่มบุคคลแต่ละกลุ่ม รวมทั้งสามารถที่จะเลือกสถิติต่างๆ ด้านการบริหารขององค์การมา นำเสนอได้อย่างเหมาะสม

ข. กลุ่มองค์ความรู้ด้านนโยบายสาธารณะ มีความสัมพันธ์กับมาตรฐานผลการเรียนรู้ในแต่ละด้านดังนี้

ด้านคุณธรรมจริยธรรม กลุ่มวิชาดังกล่าวทำให้ผู้เรียนเข้าใจถึงธรรมชาติและกระบวนการในการกำหนดนโยบายสาธารณะ การตัดสินใจเลือกนโยบายสาธารณะที่ก่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชนและสังคมมากที่สุด จึงจะเป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคม ตระหนักถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดแก่สาธารณะมากขึ้น

ด้านความรู้ กลุ่มวิชาดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการและกระบวนการนโยบายสาธารณะ การศึกษาและวิเคราะห์นโยบายสาธารณะด้านต่างๆ ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถนำหลักการมาอธิบายนโยบายสาธารณะที่เกิดขึ้นในสังคม ตลอดจนเสนอแนะทางเลือกนโยบายสาธารณะ อันนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมทางรัฐประศาสนศาสตร์ได้

ด้านทักษะทางปัญญา กลุ่มวิชาดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการและกระบวนการนโยบายสาธารณะ การศึกษาและวิเคราะห์นโยบายสาธารณะด้านต่างๆ การ

วิเคราะห์และประเมินความเป็นไปได้ของโครงการ การวางแผนและการบริหารโครงการ การกำหนดทางเลือกสาธารณะ การวิเคราะห์ผลกระทบโครงการส่งผลให้ผู้เรียนสามารถนำหลักการดังกล่าวมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ นโยบายและโครงการที่เกิดขึ้นทั้งในสังคมและต่างประเทศ ตลอดจนสามารถที่จะนำความรู้ดังกล่าวมาวิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรมทางรัฐประศาสนศาสตร์ได้

ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ กลุ่มวิชาดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของบุคคลภายในการกำหนดนโยบายสาธารณะ การเจรจาต่อรองในการเลือกทางเลือกนโยบาย ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจหลักการในการเจรจาต่อรอง และยกเหตุผลประกอบและแสดงความเห็นเชิงวิพากษ์บนฐานแนวคิดและทฤษฎีทางนโยบายสาธารณะได้

ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ กลุ่มวิชาดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ปัญหาความต้องการของสังคม ที่นำมาสู่การกำหนดทางเลือกนโยบายสาธารณะบนหลักฐานเชิงประจักษ์ เพื่อนำเสนอให้กับกลุ่มต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

ค. กลุ่มองค์ความรู้ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์มีความสัมพันธ์กับมาตรฐานผลการเรียนรู้ในแต่ละด้านดังนี้

ด้านคุณธรรมจริยธรรม กลุ่มวิชาดังกล่าวมุ่งเน้นการบริหารและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งรวมถึงการให้รางวัลและการลงโทษที่มีความเป็นธรรม การบริหารค่าจ้างเงินเดือนที่ยุติธรรม การประเมินผลการปฏิบัติงานที่เป็นธรรม ซึ่งจะเป็นการสร้างค่านิยมและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้เรียนอันจะส่งผลให้นำไปสู่การบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นธรรมต่อไป

ด้านความรู้ กลุ่มวิชาดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ กระบวนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ รวมถึงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจและนำหลักการมาใช้ในงานด้านทรัพยากรมนุษย์ ตลอดจนนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมทางการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ได้

ด้านทักษะทางปัญญา กลุ่มวิชาดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการ กระบวนการบริหารและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยสามารถนำหลักการดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ รวมถึงแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรขององค์กรได้

ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ กลุ่มวิชาดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการบริหารพนักงานสัมพันธ์และการจัดการความขัดแย้ง ทำให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อปรับตัวในการทำงานได้

ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ กลุ่มวิชาดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ปัญหาความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรและความต้องการขององค์กร เพื่อนำมากำหนดแนวทางการบริหารทรัพยากรมนุษย์และสื่อสารทำความเข้าใจกับบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสม

ง. กลุ่มองค์ความรู้ด้านทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์ มีความสัมพันธ์กับมาตรฐานผลการเรียนรู้ในแต่ละด้านดังนี้

ด้านคุณธรรมจริยธรรม กลุ่มวิชาดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการบริหารที่สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล จริยธรรมของผู้บริหาร ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถที่จะปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลและเป็นผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรมได้

ด้านความรู้ กลุ่มวิชาดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการและทฤษฎีทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ บริบททางการเมืองทั้งระดับชาติ ระดับภูมิภาคและระดับระหว่างประเทศ กฎหมาย ปรัชญาการเมือง การบริหารจัดการภาครัฐ การจัดทำและส่งเสริมบริการสาธารณะ การบริหารจัดการภายในท้องถิ่น อันจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ทำให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ดังกล่าวในการทำงาน ตลอดจนนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมรัฐประศาสนศาสตร์ได้

ด้านทักษะทางปัญญา กลุ่มวิชาดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการและทฤษฎีทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ บริบททางการเมืองทั้งระดับชาติ ระดับภูมิภาคและระดับระหว่างประเทศ กฎหมาย ปรัชญาการเมือง การบริหารจัดการภาครัฐ การจัดทำและส่งเสริมบริการสาธารณะ การบริหารจัดการภายในท้องถิ่น อันจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ทำให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ในการทำงาน เน้นวิเคราะห์และ

สังเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการนโยบายสาธารณะและการจัดการภาครัฐบนหลักการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์อันนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมรัฐประศาสนศาสตร์ได้

ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ กลุ่มวิชาดังกล่าวจะเน้นถึงด้านการบริหารงานภาครัฐ การจัดทำและการส่งมอบบริการสาธารณะ ยุทธศาสตร์ การปกครองท้องถิ่น ซึ่งจะต้องมีการรับฟังความคิดเห็นและความต้องการของคนในชุมชน และในท้องถิ่น ทำให้ผู้เรียนมีทักษะในการประสานงานและเรียนรู้ที่จะรับผิดชอบต่อสังคม รวมทั้งสามารถเสนอความเห็นในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ กลุ่มวิชาดังกล่าวโดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ปัญหา หาแนวทางแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นระบบ แสดงหลักฐานเชิงประจักษ์ในการอธิบาย รวมทั้งเลือกเครื่องมือในการสื่อสารเรื่องราวทางรัฐประศาสนศาสตร์ได้อย่างเหมาะสม

จ. กลุ่มองค์ความรู้ด้านการคลังและงบประมาณมีความสัมพันธ์กับมาตรฐานผลการเรียนรู้ในแต่ละด้านดังนี้

ด้านคุณธรรมจริยธรรม กลุ่มวิชาดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการบริหารการคลังและงบประมาณทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น ความโปร่งใสทางด้านการคลังและงบประมาณ ความเสี่ยงด้านการคลังและงบประมาณ ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนพัฒนาพฤติกรรม ปฏิบัติงานด้านการคลังและงบประมาณที่โปร่งใส และสร้างสำนึกในความรับผิดชอบต่อทางด้านการคลังและงบประมาณเพิ่มมากขึ้น

ด้านความรู้ กลุ่มวิชาดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการการบริหารการคลังและงบประมาณการวิเคราะห์หั่งบลงทุน การบริหารรายได้และรายจ่ายภาครัฐ จะเป็นประโยชน์ให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ในการทำงานและบริหารจัดการระบบการเงินของตัวเองได้

ด้านทักษะทางปัญญา กลุ่มวิชาดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการการบริหารการคลังและงบประมาณ การวิเคราะห์หั่งบลงทุน การบริหารรายได้และรายจ่าย

ภาครัฐ ทำให้ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจอธิบาย วิเคราะห์ สังเคราะห์ สถานการณ์ ทางด้านการคลังและงบประมาณที่เกิดขึ้น ตลอดจนเสนอแนะทางเลือกทางการคลังและ งบประมาณที่เหมาะสมกับระบบเศรษฐกิจทั้งในระดับชาติ ระดับภูมิภาคและระดับ ประเทศ

ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบกลุ่มวิชาดังกล่าวจะ ทำให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารและถ่ายทอดเรื่องราวทางการคลังและงบประมาณต่อ สาธารณะได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ตลอดจนรับฟังความเห็นและแสดงความเห็น เกี่ยวกับสถานการณ์ทางการคลังและงบประมาณได้อย่างเหมาะสม

ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ กลุ่มวิชาดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ตัวเลขทางเศรษฐกิจต่างๆ เพื่อนำมา อธิบายสถานการณ์ทางการคลังและงบประมาณที่เหมาะสม ตลอดจนนำเสนอผลการ วิเคราะห์เพื่อที่จะพยากรณ์และนำเสนอทางเลือกทางการคลังบนหลักฐานเชิงประจักษ์

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้คณะผู้วิจัยสนใจที่ประเมินหลักสูตรตามความต้องการ ของผู้เรียน โดยศึกษาเฉพาะกรณี หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย รามคำแหง เพื่อนำข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยไปเสนอแนะ เป็นแนวทางในการพัฒนา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อไป โดยมี วัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

1. เพื่อประเมินว่าผู้เรียนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย รามคำแหง ต้องการได้ความรู้ ทักษะและเสริมสร้างคุณสมบัติด้านใด
2. เพื่อประเมินความสอดคล้องของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหงกับมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละด้าน
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้อาศัยแนวคิดเรื่องหลักสูตรและการประเมินหลักสูตรจาก นักวิชาการต่างๆ มาใช้เป็นแนวทางในการวิจัย พอสรุปได้ดังต่อไปนี้

Tanner and Tanner (as cited in Saylor, Alexander & Lewis, 1981, pp. 3-9) ได้สำรวจแนวคิดของนักวิชาการ พบว่า ได้มีการให้คำจำกัดความของหลักสูตรไว้หลากหลาย เช่น 1) ที่รวบรวมความรู้ที่ได้มีการจัดระบบไว้ 2) วิธีการคิด 3) ประสบการณ์ การแข่งขัน 4) ประสบการณ์การขึ้นนำ 5) แบบแผนของสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ 6) สารและกระบวนการในการรับรู้และด้านจิตพิสัย 7) แผนการสอน 8) เป้าหมายหรือ ผลผลิตของการสอน 9) ระบบเทคโนโลยีของผลผลิต

โดยได้จำแนกคำจำกัดความของหลักสูตรไว้ 4 กลุ่มความหมาย ดังนี้

1) หลักสูตรเป็นรายวิชาหรือเนื้อหาที่เตรียมให้ผู้เรียนในระดับการศึกษา ต่างๆ

2) หลักสูตรคือประสบการณ์ทั้งปวงของผู้เรียนที่จัดโดยโรงเรียน มุมมองของหลักสูตรในความหมายนี้ คือเน้นความสำคัญที่ประสบการณ์ที่จัดให้ผู้เรียน โดยโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบ

3) หลักสูตรคือจุดมุ่งหมายที่ผู้เรียนพึงบรรลุ หลักสูตรในความหมายนี้ หมายถึง สิ่งที่ผู้เรียนต้องเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายและ จุดประสงค์ที่กำหนดไว้

4) หลักสูตรคือโอกาสในการเรียนรู้ที่ได้กำหนดแผนและเป้าหมายไว้ กล่าวคือนอกจากจะมองหลักสูตรไปในแง่เนื้อหารายวิชา ประสบการณ์การเรียนรู้ และ เป้าหมายแล้ว ยังจะต้องให้ความสำคัญกับแผนการเรียนรู้อีกด้วย

Taba (1962) อธิบายว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ตามความเชื่อที่ว่าผู้เรียนมีพื้นฐานแตกต่างกัน โดยกำหนด กระบวนการพัฒนาหลักสูตรไว้ 7 ขั้นตอน ดังนี้

1) วินิจฉัยความต้องการ โดยการสำรวจสภาพปัญหา ความต้องการและความจำเป็นต่างๆ ของสังคมและผู้เรียน

2) กำหนดจุดมุ่งหมาย กล่าวคือหลังจากได้วินิจฉัยความต้องการของสังคมและผู้เรียนแล้วจะกำหนดจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้ชัดเจน

3) คัดเลือกเนื้อหาสาระ เมื่อระบุจุดมุ่งหมายที่กำหนดแล้วจะช่วยให้ในการเลือกเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย วย ความสามารถของผู้เรียน โดยเนื้อหาต้องมีความเชื่อถือได้และสำคัญต่อการเรียนรู้

4) จัดเนื้อหาสาระ เนื้อหาสาระที่เลือกได้ ยังต้องจัดโดยคำนึงถึงความต่อเนื่องและความยากง่ายของเนื้อหา วุฒิภาวะ ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน

5) คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ โดยครูผู้สอนหรือผู้เกี่ยวข้องจะต้องคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

6) ประสบการณ์การเรียนรู้ ประสบการณ์การเรียนรู้ควรจัดโดยคำนึงถึงเนื้อหาสาระและความต่อเนื่อง

7) กำหนดสิ่งที่จะประเมินและวิธีการประเมินผล โดยกำหนดว่าจะต้องประเมินอะไร เพื่อตรวจสอบว่าบรรลุตามจุดหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ และกำหนดด้วยว่าจะใช้วิธีประเมินผลอย่างไร ใช้เครื่องมืออะไร

Taba (1962, p. 310) กล่าวว่า การประเมินผลหลักสูตรกระทำขึ้นเพื่อศึกษากระบวนการต่างๆ ที่กำหนดไว้ว่ามีการเปลี่ยนแปลงใดบ้างที่สอดคล้องหรือขัดแย้งกับวัตถุประสงค์ทางการศึกษา ซึ่งการประเมินดังกล่าวจะครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดของหลักสูตรและกระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ จุดประสงค์ขอบเขตของเนื้อหาสาระ คุณภาพของผู้บริหารและผู้ใช้หลักสูตร สมรรถภาพของผู้เรียน ความสัมพันธ์ของวิชาต่างๆ การใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์การสอน ฯลฯ

Tyler (อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนวาสี, 2550, หน้า 16) กล่าวว่า การประเมินหมายถึง กระบวนการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างผลที่ได้รับกับวัตถุประสงค์

Stufflebeam & Shinkfield (1990, p. 159) ให้ความหมายว่า การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการของการแสวงหาข้อมูล และการจัดเตรียมสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจและแสวงหาทางเลือกที่เหมาะสมในการดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร

บุษราคัม ทองเพชร และคณะ (2554) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร คือ การวินิจฉัยคุณค่าและความเหมาะสมของหลักสูตร โดยมีการจัดระบบ กระบวนการเพื่อได้ข้อมูลมาตีความเพื่อทราบข้อดี หรือจุดอ่อนเพื่อนำไปปรับปรุงให้ดีขึ้น

ศิริชัย กาญจนวาสี (2547) ได้สรุปว่า การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรแล้วทำการวิเคราะห์เพื่อวินิจฉัยจุดเด่นจุดด้อยของตัวหลักสูตรการบริหารหลักสูตรอันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงกระบวนการของหลักสูตรระหว่างการใช้หลักสูตรและเพื่อตัดสินคุณค่าของหลักสูตรด้านผลผลิตและผลลัพธ์ของหลักสูตรว่าบรรลุจุดมุ่งหมายเพียงใด อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้มีความทันสมัยทางวิชาการ ทันการเปลี่ยนแปลงของโลกและตอบสนองความต้องการของสังคม

วิธีการวิจัย

คณะผู้วิจัยใช้ทั้งวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ดังนี้

- 1) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อ 1 และ 3 ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการวิจัยสนาม (Field Research) และวิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research)
- 2) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อ 2 ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัย ได้แก่ผู้เรียนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 ที่สมัครเข้าเรียนปีการศึกษา 2560 และสำเร็จการศึกษา จำนวน 58 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการวิจัยนี้ จำแนกออกเป็นสองส่วน ได้แก่

- 1) ในส่วนของการวิจัยสำรวจ (Survey Research) เนื่องจากประชากรของการวิจัยมีจำนวนไม่มากนัก จึงใช้ประชากรทั้งหมดในการศึกษา ได้แก่ ผู้เรียนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 ที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2560 และสำเร็จการศึกษา จำนวน 58 คน

2) ในส่วนของการวิจัยสนาม (Field Research) จะใช้กลุ่มตัวอย่างผู้เรียนที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2560 ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จากผู้ที่เรียนดี ได้เกรดเฉลี่ยสะสม 3.85 ขึ้นไป จำนวน 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยใช้คำถามแบบปลายปิด เป็นคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อ 2

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โดยใช้คำถามแบบปลายเปิด เป็นคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อ 1 และ 3

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัย แยกออกเป็นสามส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิจัยสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยมอบหมายให้ผู้ช่วยนักวิจัยเป็นผู้แจกแบบสอบถามที่เป็นมาตรฐานเดียวกันให้แก่ประชากรของการวิจัย จำนวน 58 คน ระหว่างตุลาคม - พฤศจิกายน 2562 และรวบรวมแบบสอบถามที่กรอกคำตอบเรียบร้อยแล้วส่งให้ผู้วิจัย

ส่วนที่ 2 การวิจัยสนาม เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 8 คน โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviewing) เป็นเทคนิคการสัมภาษณ์รายบุคคล โดยผู้สัมภาษณ์จะถามคำถามในประเด็นที่ต้องการทราบ และอาศัยคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ในการสร้างคำถามต่อเนื่องในระหว่างการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้คำตอบที่ตรงประเด็น มีรายละเอียดและลึก (Babbie, 2013, pp. 345-347)

ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยจะประสานกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนัดหมายวัน เวลา และ สถานที่ ในการสัมภาษณ์

ส่วนที่ 3 การวิจัยเอกสาร ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องจาก เอกสารต่างๆ เช่น ตำรา หนังสือ บทความวิชาการ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขา รัฐประศาสนศาสตร์ พ.ศ. 2558 หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย รามคำแหง ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 เป็นต้น

การเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยนี้ ทั้งในส่วนของ การวิจัยสำรวจและการวิจัย สนาม คณะผู้วิจัยเห็นว่า ผู้ที่ได้รับเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคนจะต้องเป็นผู้ที่เต็มใจและ เข้าร่วมเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยไม่มี การกดดัน หากข้อมูลมีความคลาดเคลื่อนใดๆ ถือเป็น ความรับผิดชอบของคณะผู้วิจัยแต่เพียงฝ่ายเดียวตามหลักความเคารพในบุคคล หลัก คุณประโยชน์ ไม่ก่ออันตรายและหลักความยุติธรรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยใช้ทั้งการวิเคราะห์เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพดังนี้

1) การวิเคราะห์เชิงปริมาณ ในส่วนข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม เพื่อตอบ วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อ 2 เป็นข้อมูลที่ใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยการนำคำตอบ ที่ได้จากแบบสอบถามมาลงรหัสข้อมูลและใช้คอมพิวเตอร์ประมวลผลค่าสถิติที่ต้องการ

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ในส่วนของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อ 1 และ 3 ใช้วิธีการตีความข้อมูล อิง กรอบแนวคิด ทฤษฎี ตามความเข้าใจของผู้วิจัยแต่ละคน หลังจากนั้น คณะผู้วิจัยประชุม ร่วมกัน เพื่อตรวจสอบความหมายของข้อมูล โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความ เข้าใจของผู้วิจัยที่มีต่อความหมายของข้อมูลในแต่ละประเด็นตามที่ผู้วิจัยได้ตีความไว้ ณ ขั้นต้น

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิเคราะห์เชิงปริมาณ คณะผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อบรรยายสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับประเด็นที่ศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อ 2

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1. เพื่อประเมินว่าผู้เรียนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง ต้องการได้ความรู้ ทักษะและเสริมสร้างคุณสมบัติด้านใด

ผลการวิจัย สรุปได้ว่า

1) ผู้เรียนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง ต้องการความรู้ด้านต่างๆ ดังนี้

ความรู้ทางทฤษฎีเพื่อที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริง ต้องการความรู้ด้านการทำวิจัยเพื่อจะค้นหาข้อเท็จจริงหรือสิ่งที่สงสัยว่ามีกระบวนการที่น่าเชื่อถือเป็นอย่างไร

ความรู้หลักการจัดการองค์การ การบริหารและการพัฒนาองค์การ เครื่องมือแต่ละอย่างนำมาใช้ในหน่วยงานได้หรือไม่อย่างไร ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อนำมากำหนดทิศทางองค์การให้สอดคล้องกับสถานการณ์

ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการ ระบบราชการ 4.0 รัฐบาลดิจิทัล เพื่อปรับตัวให้ทันกับเหตุการณ์ ความรู้การจัดการทรัพยากรมนุษย์ ว่าจะต้องทำอย่างไร มีกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องอะไรบ้าง เพื่อจะทำให้ทราบแนวโน้ม ทิศทางในอนาคตที่ชัดเจนและจัดการได้อย่างเหมาะสม ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในประเทศไทย มีปัญหา อุปสรรคอะไร เพื่อนำมาความรู้มาพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับสถานการณ์

ความรู้เกี่ยวกับนโยบายสาธารณะว่า มีขั้นตอนอะไรบ้าง แต่ละขั้นตอน มีปัญหาอุปสรรค อย่างไร ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์นโยบายของรัฐบาล รวมทั้งนโยบายของพรรคการเมืองต่างๆ ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติของหน่วยงานว่ามีปัจจัยอะไรที่ส่งผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของนโยบาย

ความรู้เกี่ยวกับการคลังสาธารณะว่า มีความสำคัญต่อนโยบายสาธารณะอย่างไร รายได้ของรัฐบาลมีอะไรบ้าง หนี้สาธารณะคืออะไร ปัญหาเกี่ยวกับการคลังและงบประมาณของประเทศในอดีต แนวโน้มและทิศทางในอนาคต ต้องการู้เกี่ยวกับภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืด เป็นอย่างไร

2) ผู้เรียนตัดสินใจเลือกเรียนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต เพราะต้องการเสริมทักษะการวิเคราะห์สถานการณ์ การวางแผนกลยุทธ์ การจัดการองค์การ การนำเครื่องมือหรือเทคนิคทางการบริหารเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การกำหนดและวิเคราะห์นโยบาย การทำงานเป็นทีม การวางแผน การประสานงาน การมอบหมายงาน ภาวะผู้นำ การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย การสรุปสาระสำคัญของข้อมูล เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการบริหารงาน เสริมทักษะด้านการพูด และการนำเสนอความรู้ต่อสาธารณะ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อประเมินความสอดคล้องของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหงกับมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละด้าน

เป็นสรุปผลเชิงปริมาณ โดยอาศัยข้อมูลแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งสิ้น 52 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.66 ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติเพื่ออธิบายข้อมูล และนำเสนอในรูปค่าเฉลี่ย (μ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) พบว่า การประเมินความสอดคล้องของหลักสูตร จำแนกรายด้านใน

ภาพรวม ระดับการประเมินอยู่ในระดับดีมาก ($\mu=4.59, \sigma=0.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การประเมินความสอดคล้องของหลักสูตรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดลำดับแรก คือ ด้านทักษะทางปัญญา ระดับการประเมินอยู่ในระดับดีมาก ($\mu= 4.62, \sigma=0.48$) รองลงมา คือ ด้านความรู้ ระดับการประเมินอยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 4.61, \sigma=0.50$) ลำดับที่สาม คือ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ระดับการประเมินอยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 4.60, \sigma=0.48$) ลำดับที่สี่ คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ระดับการประเมินอยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 4.55, \sigma=0.52$)

วัตถุประสงค์ข้อ 3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

ผู้เรียนเสนอแนะแนวทางเพื่อพัฒนาหลักสูตรหลายประเด็น เช่น

1) การจัดการเรียนการสอนในแต่ละวิชา ควรมีอาจารย์สอน ไม่เกิน 2 ท่าน เพราะหากมีอาจารย์หลายท่าน อาจารย์แต่ละท่านมีแนวการสอนที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจทำให้เนื้อหาที่สอนอาจจะไม่ครอบคลุมหรือซ้ำซ้อนกัน หากสอนวิชาละ 2 คน จะทำให้เกิดสัมพันธภาพระหว่างอาจารย์กับผู้เรียนและเนื้อหาที่เรียนก็จะต่อเนื่องและเกิดความเข้าใจมากขึ้น

2) การแบ่งกลุ่มทำงาน สมาชิกกลุ่มไม่ควรเกินกลุ่มละ 5 คน เพื่อจะได้ปรึกษาหารือ วางแผนการทำงานและรับผิดชอบงานอย่างทั่วถึง และการมอบหมายงานกลุ่มแต่ละวิชาไม่ควรใช้กลุ่มเดิม ควรหมุนเวียนแบ่งกลุ่มใหม่บ้างเพื่อให้ได้รู้จักกันมากขึ้น จะได้แลกเปลี่ยนความรู้ที่หลากหลายมากขึ้น

3) วิชาการค้นคว้าอิสระควรให้ลงมือทำหลังจากเรียนสิ้นสุดทุกกระบวนวิชาแล้ว เนื่องจากจะได้สามารถมองเห็นภาพรวมวิชารัฐประศาสนศาสตร์ และตัดสินใจเลือกเรื่องที่ถนัด ตรงกับเนื้อหาวิชาที่เรียน

4) อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ควรมีแนวทางปฏิบัติในการให้คำปรึกษา เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำ และความตึงเครียดกับผู้เรียนบางกลุ่ม

5) ควรมีการอธิบายภาพรวมของแต่ละกลุ่มวิชา ทั้งกลุ่มวิชาของค์การและการจัดการสาธารณะ นโยบายสาธารณะ และทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นภาพรวมของแต่ละกลุ่มวิชาว่า กลุ่มวิชานั้นมีเนื้อหาเกี่ยวกับอะไร ก่อนที่จะแยกออกมาเป็นรายวิชา

6) ควรเน้นให้นักศึกษามีแนวความคิดและการวิเคราะห์มากขึ้น ตลอดจนมีการค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมนอกเหนือจากตำราเรียนเพื่อนำมาแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน

7) ควรมีกิจกรรมทางวิชาการหรือนันทนาการเพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้องหรือระหว่างห้อง เพื่อให้เกิดสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างกัน และจะเป็นประโยชน์ในการสร้างเครือข่ายของ รปม.

8) ควรมีกิจกรรมการศึกษาดูงานนอกสถานที่ เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ศึกษาเรียนรู้จากสถานที่จริงนอกจากการเรียนรู้เพียงในตำรา

อภิปรายผล

การประเมินหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง ตามความต้องการของผู้เรียน มีประเด็นที่นำมาอภิปรายได้ ดังนี้

ผู้เรียนต้องการความรู้หลักการจัดการองค์การ การบริหารและการพัฒนาองค์การ เครื่องมือแต่ละอย่างนำมาใช้ในหน่วยงานได้หรือไม่อย่างไร ส่งผลให้ผู้เรียนนำหลักการมาประยุกต์ใช้ในการบริหารภายในองค์การต่อไป ต้องการความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม เพื่อนำมากำหนดทิศทางองค์การให้สอดคล้องกับสถานการณ์ สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขารัฐประศาสนศาสตร์ พ.ศ. 2558 กลุ่มองค์ความรู้ด้านองค์การและการจัดการ ด้านความรู้ กำหนดว่า “. . . จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจถึงหลักการ การจัดการองค์การ การบริหารและการพัฒนาองค์การ ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถนำหลักการดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการขององค์การทั้งในส่วนของการแก้ไข

ปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์การตลอดจนการสร้างนวัตกรรมทางการบริหารองค์การได้” เช่น คำให้สัมภาษณ์ของนางสาวโสโรธินี โจรจนธนากร (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 19 ตุลาคม 2562) กล่าวว่า “. . . ต้องการความรู้เกี่ยวกับหลักการจัดการองค์การ การบริหารและการพัฒนาองค์การ เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงานในหน่วยงาน ต้องการรู้ว่า นวัตกรรมองค์การ แต่ละแบบมีลักษณะอย่างไร มีการนำไปใช้ในองค์การอย่างไร เพื่อเปรียบเทียบกับ นวัตกรรมในองค์การที่ผู้เรียนปฏิบัติอยู่ และเสนอแนะให้ผู้บริหารหน่วยงานนำนวัตกรรม ไปใช้ในองค์การได้” เป็นต้น

ผู้เรียนต้องการความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการ ระบบราชการ 4.0 รัฐบาลดิจิทัล เพื่อปรับตัวให้ทันกับเหตุการณ์ ต้องการความรู้การจัดการทรัพยากรมนุษย์ ว่าจะต้องทำอย่างไร มีกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องอะไรบ้าง เพื่อจะทำให้ทราบ แนวโน้ม ทิศทางในอนาคตที่ชัดเจนและจัดการได้อย่างเหมาะสม ต้องการความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในประเทศไทย มีปัญหา อุปสรรคอะไร เพื่อนำมาความรู้มา พัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับสถานการณ์ สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับ บัณฑิตศึกษา สาขารัฐประศาสนศาสตร์ พ.ศ. 2558 กลุ่มองค์ความรู้ด้านการบริหาร ทรัพยากรมนุษย์ ด้านทักษะทางปัญญา กำหนดว่า “. . . กลุ่มวิชาดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียน เข้าใจหลักการกระบวนการบริหารและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยสามารถนำหลักการ ดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ รวมถึงแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรของ องค์การได้ เช่น คำให้สัมภาษณ์ ของนางสาวชิตชนก กันภัย (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 26 ตุลาคม 2562) กล่าวว่า “. . . ต้องการความรู้ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ว่าในปัจจุบัน ประเทศไทยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นอย่างไรบ้าง รวมถึงปัญหาและอุปสรรคต่อ การพัฒนา เพื่อนำความรู้มาพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ใน ปัจจุบัน” ต้องการรู้ว่านโยบายสาธารณะมีขึ้นตอนอะไรบ้าง แต่ละขั้นตอน มีปัญหา อุปสรรค อย่างไร ต้องการรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์นโยบายของรัฐบาล รวมทั้งนโยบายของ พรรคการเมืองต่างๆ ต้องการรู้เกี่ยวกับขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติของหน่วยงาน

ว่ามีปัจจัยอะไรที่ส่งผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของนโยบาย สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขารัฐประศาสนศาสตร์ พ.ศ. 2558 กลุ่มองค์ความรู้ด้านนโยบายสาธารณะ ด้านความรู้ กำหนดว่า “. . . จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการและกระบวนการนโยบายสาธารณะ การศึกษาและวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ ด้านต่างๆ ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถนำหลักการมาอธิบายนโยบายสาธารณะที่เกิดขึ้นในสังคม ตลอดจนเสนอแนะทางเลือกนโยบายสาธารณะ อันนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมทางรัฐประศาสนศาสตร์ได้ เช่น คำให้สัมภาษณ์นาย สุรวุฒิ ไหวดี (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 26 ตุลาคม 2562) กล่าวว่า “. . . ต้องการรู้ว่ากระบวนการนโยบายสาธารณะว่ามีขั้นตอนอะไรบ้าง และแต่ละนโยบายที่สำคัญๆ ของรัฐบาลแต่ละรัฐบาล ก่อตัวขึ้นมาเป็นนโยบายสาธารณะ มีที่มาอย่างไร วัตถุประสงค์ของนโยบายคืออะไร และผลกระทบของนโยบายนั้นๆ มีอะไรบ้าง” และ นางสุภา อุ่มยืนยง (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 2 พฤศจิกายน 2562) กล่าวว่า “. . . ต้องการรู้การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะต่างๆ การวิเคราะห์และประเมินความเป็นไปได้ของนโยบายของแต่ละพรรคการเมืองที่นำเสนอโยบายในตอนที่เสียง เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับแต่ละพรรค ทำให้เข้าใจถึงที่มาของการกำหนดนโยบายที่รัฐบาลตัดสินใจเลือกมาเป็นนโยบายของรัฐบาลในแต่ละสมัย” เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบในการวิจัย มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

- 1) วิชาการค้นคว้าอิสระอาจารย์ที่ปรึกษาควรมีแนวทางในการปฏิบัติในการให้คำปรึกษาและให้เกรดเป็นมาตรฐานเดียวกัน
- 2) การแบ่งกลุ่มทำงานในห้องเรียนไม่ควรเกินกลุ่มละ 5 คน เพื่อให้มีการปรึกษาหารือและรับผิดชอบงานได้อย่างทั่วถึง และการมอบหมายงานกลุ่มแต่ละวิชาไม่

ควรใช้กลุ่มเดิม ควรหมุนเวียนแบ่งกลุ่มใหม่ เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักกันมากขึ้นและแลกเปลี่ยนความรู้ที่หลากหลายขึ้น

3) ควรมีกิจกรรมวิชาการหรือนันทนาการระหว่างห้องหรือระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้อง เพื่อให้เกิดสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน

4) ควรมีกิจกรรมเสริมทักษะด้านการพูดและการนำเสนอความรู้ต่อสาธารณชนให้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

คณะผู้วิจัย เสนอให้มีการวิจัยเพื่อประเมินหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง ให้สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขารัฐประศาสนศาสตร์พ.ศ. 2558 รวมทั้งสอดคล้องกับความต้องการของผู้เกี่ยวข้องในทุกๆ ด้าน เช่น การประเมินหลักสูตรให้สอดคล้องกับผู้ใช้มหาบัณฑิต การประเมินหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน เป็นต้น เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- บุษราคัม ทองเพชร และคณะ. (2554). *รูปแบบการประเมินหลักสูตรแบบ ERPAI*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขา รัฐประศาสนศาสตร์ พ.ศ. 2558. (2558, กรกฎาคม 22). *ราชกิจจานุเบกษา*, 102(170 ง), 1-24.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2547). *การประเมินหลักสูตร: หลักการและแนวปฏิบัติ, เอกสารประกอบการประชุมวิชาการและเผยแพร่ผลงานวิจัย ครั้งที่ 3. คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2550). *ทฤษฎีการประเมิน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Babbie, E. (2013). *The practice of social research* (13th ed.). Toronto, Canada: Wadsworth.
- Saylor, J. G., Alexander, W. M., & Lewis, J. A. (1981). *Curriculum planning for better teaching and learning*. Tokyo: Holt, Rinehart and Winston.
- Stufflebeam, D. L. & Shinkfield, A. J. (1990). *Systematic evaluation*. Boston: Kluwer-Nijhoff.
- Taba, H. (1962). *Curriculum development: Theory and practice*. New York: Harcourt, Brace & World.